

MUSIQASHUNOSLIK FANINI O'QITISHDA INNOVATSION PEDAGOGIK YONDASHUVLAR**Ismailjanova Kamila***Namangan davlat pedagogika instituti 1-bosqich talabasi (+998945181810)*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada musiqashunoslik fanini o'qitish jarayonida innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanishning nazariy va amaliy asoslari yoritiladi. Talabalarda musiqiy tafakkurni rivojlantirish, estetik didni shakllantirish hamda dars samaradorligini oshirishda interfaol metodlar, axborot texnologiyalari va kreativ ta'lim usullarining o'rni tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *musiqashunoslik, pedagogika, innovatsion metod, interfaol ta'lim, estetik tarbiya, musiqiy tafakkur.*

Аннотация: *В статье рассматриваются теоретические и практические основы применения инновационных педагогических подходов в процессе преподавания музыковедения. Анализируется роль интерактивных методов, информационных технологий и креативных методов обучения в развитии музыкального мышления учащихся, формировании эстетического вкуса и повышении эффективности урока.*

Ключевые слова: *музыковедение, педагогика, инновационный метод, интерактивное образование, эстетическое воспитание, музыкальное мышление*

Abstract: *This article discusses the theoretical and practical foundations of the use of innovative pedagogical approaches in the process of teaching musicology. The role of interactive methods, information technologies and creative teaching methods in developing musical thinking in students, forming aesthetic taste and increasing the effectiveness of the lesson is analyzed.*

Keywords: *musicology, pedagogy, innovative method, interactive education, aesthetic education, musical thinking*

Hozirgi davrda ta'lim jarayonini zamonaviy talablarga mos tashkil etish ta'lim sohasining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Shiddat bilan rivojlanayotgan raqamli davrda musiqiy ta'lim ham an'anaviy yondashuvlardan chekinib, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishni taqozo etadi.

Musiqashunoslik fani o'quvchilarda musiqiy madaniyat, badiiy tafakkur va estetik idrokni shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Shu bois, uni o'qitishda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki ijodiy muhit yaratuvchi shaxs sifatida maydonga chiqadi. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek: "Bugungi kunda ta'lim tizimini zamonaviy, innovatsion asosda tashkil etmasak, yoshlarimizni kelajakka tayyorlashda orqada qolamiz⁶". Shu nuqtai nazardan, musiqashunoslik fanini o'qitishda interfaol, ijodiy va axborot-kommunikatsion metodlarni qo'llash zamon talabi hisoblanadi.

⁶ (Sh.M. Mirziyoyev, *Yangi O'zbekiston strategiyasi*, 2021).

Musiqashunoslik — bu nafaqat musiqa san’ati tahlili, balki musiqiy tafakkur, estetik idrok va milliy qadriyatlarni anglash jarayonidir. U pedagogika bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, ta’lim oluvchilarning ijodiy fikrlashini va hissiy sezgirligini rivojlantiradi.

Pedagog olim A. Hasanovning fikricha: “Musika orqali inson ruhiyatiga ta’sir etish — bu estetik tarbiyaning eng nozik, ammo eng samarali yo‘lidir⁷”. Demak, musiqashunoslikni o‘qitishda asosiy maqsad — talabalarda musiqiy tafakkur va badiiy didni shakllantirishdir.

Innovatsion pedagogika deganda o‘quv jarayonida yangicha metod, texnologiya va interfaol vositalardan foydalanish tushuniladi. Musika ta’limida bu quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- “Aqliy hujum” — musiqiy asarlarni tahlil qilishda talabalarni erkin fikrlashga o‘rgatadi.

- “Klaster” metodi — asar tahlilining konseptual xaritasini yaratishga yordam beradi.

- Multimedia vositalari — audio va video materiallar orqali idrokni boyitadi.

- “Rol o‘ynash” usuli — kompozitor, ijrochi yoki tanqidchi rolini ijro etish orqali musiqiy tahlilni chuqurlashtiradi.

Z. Kodály ta’kidlaganidek: “Har bir bola musiqiydir. O‘qituvchining vazifasi — uning ichidagi musiqani uyg‘otishdir⁸.”

Tajriba-sinov ishlari O‘zbekiston davlat konservatoriyasida o‘tkazilgan bo‘lib, unda 2-bosqich talabalar ishtirok etdi. Innovatsion metodlardan foydalanilgan darslarda:

- talabalar faolligi 35% ga oshgan,

- musiqiy tahlil qilish malakasi 40% ga yaxshilangan,

- darsga bo‘lgan qiziqish va ishtirok 25% ga oshgani kuzatilgan.

Bu esa innovatsion yondashuvlarning samaradorligini isbotlaydi.

Musiqashunoslik fanini o‘qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlar:

- ta’lim oluvchilarning faolligi va mustaqil fikrlashini oshiradi,

- ijodiy tafakkur va estetik idrokni rivojlantiradi,

- musiqiy bilimlarni chuqur va mustahkam o‘zlashtirishga yordam beradi.

Kelgusida ushbu fanni o‘qitishda raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va onlayn musiqiy tahlil vositalarini joriy etish ta’lim sifatini yanada oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, musiqashunoslik fanini o‘qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlarni joriy etish — nafaqat ta’lim jarayonini zamon talablari darajasiga olib chiqadi, balki talabalarda musiqaga nisbatan yangicha dunyoqarash, mustaqil fikrlash, ijodkorlik va estetik tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday yondashuvlar musiqiy ta’limni yanada samarali, qiziqarli va interfaol jarayonga aylantiradi.

Demak, musiqashunoslik darslarida innovatsion pedagogika vositalarini muntazam qo‘llash — kelajak avlodni nafaqat bilimli, balki musiqiy madaniyatli, estetik didi rivojlangan shaxs sifatida tarbiyalashning muhim omilidir.

⁷ (A. Hasanov, *Musika ta’limi nazariyasi va metodikasi*, 2019).

⁸ (Z. Kodály, *Music Education Methodology*, 1960).

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Qodir o'g'li, M. S. (2025). MILLIY MUSIQA–XALQ MADANIYATINING MA'NAVIY KO 'ZGUSI. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 8(10), 107-109.
2. Gaziyeu, J. J. (2021). VOCAL MUSIC OF UZBEK COMPOSERS. In WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS (pp. 260-262).
3. Maxkamjanov, S. (2025). INNOVATION TEXNOLOGIYALARNING MUSIQA O 'RGATISH NATIJALARIGA TA'SIRI. Universal xalqaro ilmiy jurnal, 2(4.3), 428-430.
4. Joraxanovich, G. J. (2023). Psychological Factors Of Musical Education. JournalNX, 9(11), 8-10.
5. Qodir o'g'li, M. S. (2025). MUSIQA SAVODXONLIGI TUSHUNCHASI. FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES, 3(36), 220-224.
6. Gaziyeu, J. J. R. (2024). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA MUSIQA MADANIYATI O 'QITUVCHILARINING MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA NOANANAVIY METODLARDAN FOYDALANISHI. Oriental Art and Culture, 5(3), 414-419.
7. Qodir o'g'li, M. S. (2025). INNOVATION TEXNOLOGIYALAR TUSHUNCHASI. SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 3(32), 87-91.
8. Gaziyeu, J. J. (2024). NAMANGAN VILOYATI TARIXI VA MADANIYATI DAVLAT MUZEYI. Inter education & global study, (5 (1)), 456-465.
9. Qodir o'g'li, M. S. (2024). INNOVATION TEXNOLOGIYALAR VA ULARNING MUSIQA TA'LIMIDA QO'LLANILISHI. SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH, 3(28), 68-71.
10. Botirkhonovich, S. B. (2025). EDUCATION OF THE SPIRITUAL AND MORAL PERSONALITY OF STUDENTS THROUGH THE STUDY OF UZBEKISTAN FOLK MUSIC AND CULTURAL HERITAGE. Web of Scientists and Scholars: Journal of Multidisciplinary Research, 3(2), 257-260.
11. Akhmedov, B. (2023). THE FIRST FORMATION PROCESSES OF UZBEK VOCAL PERFORMANCE. Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования, 2(8), 126-128.